

Citace a plagiátorství

PRO STUDENTY

1_VLASTNÍ MYŠLENKY

V jakékoliv práci, ať už jde o seminárku nebo diplomku, se od vás očekávají vlastní myšlenky a **originalita** díla.

Co zvládnout:

- ▶ projevit, že umíte kriticky porovnávat dva nebo více názorů na daný problém,
- ▶ komentovat názory jiných autorů,
- ▶ argumentovat a podpořit nebo vyvrátit nějakou hypotézu,
- ▶ podívat se na problematiku z nového, odlišného pohledu.

Z vaší práce pak bude zřejmé, že:

- ▶ citované pasáže jste sami našli,
- ▶ umíte v nich najít smysl a kontext.

Přínosem vaší práce je už to, že cizí myšlenky umíte hledat a pracovat s nimi. Když myšlenky nejsou vaše, pak musíte uvést, odkud jste je převzali.

2_CITACE VS. PARAFRÁZE

Když někoho **citujete**, znamená to, že **uvádíte cizí text přesně slovo od slova**.

Hodí se to hlavně pro přesné definice, které nelze formulovat jinak, anebo výroky, které by parafrázováním mohly přijít o část významu. Taková citace se uvádí „*kurzivou v uvozovkách*“.

Parafrázuje se myšlenka, třeba příliš dlouhá na doslovné citování. Je to **cizí myšlenka vyjádřená vašimi slovy**, ovšem nadále vyjadřuje stejný význam. Pořád je to ale cizí myšlenka!

Ať tedy citujete, nebo parafrázujete, **vždy se za cizí myšlenkou / informací uvádí, odkud jste ji vzali**.

I když ve dvou odstavcích parafrázujete čtyři autory, za každou cizí myšlenkou uvedete zdroj.

3_CO JE PLAGIÁTORSTVÍ

*„Plagiátorství je využití myšlenek (...) jiného díla bez řádného uvedení odkazu na zdroj k získání určité výhody tam, kde se očekává původní dílo.“**

Pozor na:

- ▶ Doslovné přejímání celých odstavců (a jejich schování do vlastního textu),
- ▶ mozaikové skládání vět schovaných do vlastního textu,
- ▶ parafrázování nebo překlad původního díla bez uvedení zdroje,
- ▶ autoplagiátorství, tj. citování sebe sama bez uvedení zdroje,
- ▶ neúmyslné plagiátorství, tj. citování s chybami nebo citování s neúplným popisem zdroje,
- ▶ nepřiznané cizí příspěví,
- ▶ práce vypracovaná někým jiným (tzv. ghostwriting nebo contract cheating)
- ▶ rozšiřování použité literatury o zdroje, které jste nepoužili.

Nevadí, že používáte cizí dílo; **vadí, když se k tomu nepřiznáte**.

* FOLTÝNEK, Tomáš a kol. *Jak se vyhnout plagiátorství: příručka pro studenty*, s. 9.

4_CO NENÍ PLAGIÁTORSTVÍ

- ▶ uvádění všeobecně známých informací (není třeba dokazovat, že den má 24 hodin nebo že hlavním městem České republiky je Praha)
- ▶ korektura
- ▶ typografické úpravy
- ▶ překlad
 - v citaci překladu uveďte překladatele
 - v případě, že přeložíte text sami, jedná se o parafrázi a doporučujeme uvést i původní znění textu a zdroj

* FOLTÝNEK, Tomáš a kol. *Jak se vyhnout plagiátorství: příručka pro studenty*, s. 12.

5_JAK TEDY CITOVAT

Citovat musíte vše převzaté. Nejde jen o myšlenky vyjádřené textem, ale také o informaci nesenou třeba videem, obrázkem, grafem nebo tabulkou. Citujte také ústní sdělení.

Existuje velké množství způsobů, jak na původní zdroj odkazovat. Taková pravidla se nazývají **citační styly** a uvádějí, jakým způsobem se záznam píše, v jakém pořadí máme napsat jméno autora, jak naformátovat název díla a podobně.

6_ODKAZ & BIBLIOGRAFICKÝ ZÁZNAM

Nezapomeňte, že každá citace má dvě části. **Odkaz** je údaj uvedený v textu, který obsahuje tolik informací, aby podle nich čtenář byl schopen najít **bibliografický záznam** v soupisu použité literatury na konci práce.

Příklad - použití citačního stylu **APA** (7. vydání)

„Co mohu citovat? To je častá otázka, s níž se pedagog vedoucí seminární (...) práci setkává. Studenti si často nejsou jisti (...), co mohou uvést mezi svými zdroji. Nejjednodušší pravidlo zní: to, co jste měli, v ruce“ (...)“ (Foltýnek, 2020, s. 11) To souvisí i s tzv. vylepšováním literatury, kdy si studenti po zjištění, že použili nedostatečné množství zdrojů, přidávají do seznamu literatury i zdroje, které se jim sice zdají vhodné, ale neseznámili se vůbec s jejich obsahem (Krčál & Teplíková, 2014, s. 23-24).

Použitá literatura:

1. Foltýnek, T. (2020). *Jak se vyhnout plagiátorství: příručka pro studenty*. Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum.
2. Krčál, M., & Teplíková, Z. (2014). *Naučte (se) citovat*. Citace.com.

7_JAK SI TO ZJEDNODUŠIT

Máme pro vás několik rad:

1. Vyberte si citační styl a držte se jej v celé práci.
2. Citujte průběžně, hned od začátku psaní.
3. Používejte nástroje pro automatické generování citací v katalogích a databázích.
4. Využívejte citační manažery, usnadní vám práci s citacemi. Nástroj [Citace PRO](#) Ostravská univerzita pro vás předplácí a [Zotero](#) je k dispozici ke stažení zdarma. Stačí se jen přihlásit a citace vytvářet, generovat, ukládat a vkládat do textu vaší práce. Pokud nevíte jak na to, poradíme.
5. I citace vygenerované citačním manažerem si však kontrolujte.
6. Pro práci s citační normou ČSN ISO 690:2022 doporučujeme [Výklad normy](#) a náš [Citační tahák](#), v tištěné verzi ho najdete ve studovnách.
7. Pokud píšete práci, konzultujte s vaším vedoucím. Víc hlav víc ví a konzultant je tady právě proto, aby vám pomohl.
8. V zapeklitých případech si nechte poradit na individuální konzultaci [Objednej si knihovníka](#).

Pamatujte na 3 O:

- Odlište cizí od vlastního.
- Odkazujte, odkud jste to vzali.
- Označujte původní zdroje.

DOPORUČUJEME

FOLTÝNEK, Tomáš a kol. *Jak se vyhnout plagiátorství: příručka pro studenty*. Praha: Univerzita Karlova, Karolinum, 2020. ISBN 978-80-246-4790-6 (pdf).

Volně ke stažení v našem [katalogu](#) nebo na adrese: <https://www.akademickaetika.cz/prirucka-pro-studenty/>

